

de SAAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

GEREFORMEERDE GEMEENTE
RIJSSEN-ZUID

04 Scriptie van
ds. J.C. Kriekaart

06 Uitleg van ge-
loofsbegrippen

09 'Heere, laat me niet preken'

Blijven

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Als de kerk onder druk staat, is het gevaar groot dat leden afhaken. Timotheüs kende de zorgen die hieraan verbonden zijn. Hij diende als jonge ambtsdrager de gemeente van Efeze. In onze tekst roept Paulus op tot standvastigheid. Met liefde mogen we deze oproep leggen aan uw hart.

► Maar blijft gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt, en dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is.

2 Timotheüs 3:14, 15

Trouw moet blijken. Dat geldt ook voor trouw aan de Bijbel. Een belangrijke plaats voor deze trouw is de kerkelijke gemeente. Er ligt weer een nieuw seizoen voor ons. De ouderlingen gaan na of ze hun catechisanten allemaal weer zien. Hoe belangrijk is die verbondenheid, ook onder ons als gemeenteleden. Het doet iets met uw medeleden als u uw plaats in de kerk leeglaat. Blijven is niet altijd

gemakkelijk. Aan blijven kan strijd verbonden zijn - en zelfverloochening. Juist dan blijkt wat trouw is.

Persoonlijk adres

In onze tekst benoemt Paulus waarom we moeten blijven. Het gaat niet om het trouw zijn aan de gemeente op zich: 'Maar blijft gij in hetgeen gij geleerd hebt'. De leer van de Heilige Schrift vormt het hart. En Paulus brengt dat heel dichtbij: zoals u die hebt geleerd.

De Bijbelse boodschap heeft een persoonlijk adres. Ze is ernstig en welgemeend. Bij Timotheüs had de Heilige Geest die toegepast aan zijn hart. Dat doet de Heere nog. Dan blijkt het Woord een kracht Gods tot zaligheid. Zo verklaart de Heere Zijn majesteit en gaat een mens voor de Heere buigen. Dan wordt smart over de zonde geboren. En komt er honger en dorst naar de gerechtigheid van Christus. Hebt u de Bijbelse boodschap zo al geleerd?

Maar als je nog onbekeerd bent? Of als de boodschap niet helemaal bij je past? Juist dan krijgt u de indringende raad om te blijven. Aan vinden is zoeken verbonden. Bij vervuld worden met Gods vreugde hoort een doorworstelen van zondesmart. Wie geestelijk wil leven, zal verlegen worden om een krachtige opwekking uit de geestelijke dood. Blijven in wat u geleerd hebt, is dat u er biddend naar uit ziet dat de Heere dit in uw leven vervult.

Getuigenis

'... waarvan u verzekering gedaan is', voegt Paulus eraan toe. Jongeren hebben behoefte om te weten dat de Bijbel waar is. De vraag naar bevindelijke zekerheid komt meer bij ouderen voor. Paulus duidt dit voor Timotheüs kort aan: '... wetende van wien gij het geleerd hebt'. God heeft Zijn dienaren tot u gezonden. Hij verzegelt de boodschap die zij brengen met overtuigingen in uw geweten. Is Hij niet onze goede Schepper? U bent

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE RIJSSSEN-ZUID

In verband met de sterke groei van de gemeente en het zitplaatsentekort in de Noorderkerk, valt op 18 april 1964 het besluit om aan de Jacob Ruysdaelstraat in het zuidelijke stadsdeel van Rijssen een tweede kerk te bouwen. Op 16 mei 1966

gaan de werkzaamheden van start en op 17 augustus 1967 wordt het hoogste punt van de nieuwe kerk bereikt. Ds. A. Bregman spreekt daarbij over Hebr. 3:4: 'Want een ieder huis wordt van iemand gebouwd; maar Die dit alles gebouwd heeft, is God'. Bij de bouw van de kerk en de 31 meter hoge toren wordt 1100 kubieke meter beton verwerkt en worden 435.000 stenen 'weggelegd'. Op 15 mei 1968 neemt ds. Bregman de Zuiderkerk in gebruik met een preek over 2 Kronieken 6:20. Het aantal zitplaatsen bedraagt 1512, waarvan 312 op de galerij. In 1976 worden er twee extra galerijen (met ruim 300 zitplaatsen) in de kerk aangebracht en tien jaar later wordt de trouwzaal (met 170 zitplaatsen) bij de kerkzaal getrokken. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Elk verhaalt zijn weg en zaken'. De gemeente telt 1645 belijdende leden en 1106 doopleden.

gedoopt. Zoveel goedheid heeft de Heere u betoond. Is Hij nog iets aan ons verplicht? Hoe groot is mijn verantwoordelijkheid! Maar al zou ik mijn leven lang trouw zijn aan het Woord en een kerkbank verslijten, dan ben ik in mijzelf nog even hoogmoedig en goddeloos. Hebt u daar ook zo'n last van? Hoe nodig is het dat Gods Woord niet alleen aan uw hart, maar ook in uw hart wordt gelegd. Dan geeft de Heilige Geest innerlijk getuigenis. Hij werkt de woorden uit en vervult ze in de praktijk van het leven. Zo leert een mens trouw te zijn aan Gods Woord en dienst.

Aan blijven kan strijd verbonden zijn - en zelfverloochening. Juist dan blijkt wat trouw is.

'En dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid'. Ongetwijfeld heeft Timotheüs daarbij gedacht aan zijn grootmoeder Loïs en zijn moeder Eunice. Onze ouders hebben ons de beginselen bijgebracht van de Bijbelse leer. We zijn geestelijk dood in Adam. We kunnen alleen leven door Christus. U hebt een genadewonder nodig, gewerkt door de Heilige Geest. Laten we vasthouden aan deze kernzaken. Hoe nodig is het dat we in onze gezinnen, maar ook op scholen en verenigingen daarop wijzen.

Tot zaligheid

Het gaat om de zaligheid. Dat wil zeggen: dat u verlost wordt van het

grootste kwaad en gebracht tot het hoogste goed. Het christelijk leven draait niet om een goede levenswijze. En of wij blijmoedige christenen zijn die het Evangelie in praktijk brengen, is niet het belangrijkste. Het gaat om uw eeuwig behoud! Laten we als gemeenteleden doordrongen zijn van de ernst en het gewicht hiervan. Daarom is het nodig dat we er woorden aan geven: vanaf de kansel, tijdens huisbezoek en op de scholen; steeds weer.

Er zijn jongeren en ouderen die dit met zich meedragen. Het is hun op het hart gebonden. Zij hebben een ijver in Gods Woord, ze dorsten naar God. Kom, kind des Heeren, u bent hierin toch wat verder gekomen? Is de zaligheid praktijk in uw leven? Vertel er eens iets van: hoe functioneert dit bij u?

Daar is Paulus duidelijk in: 'Door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is'. Zaligheid is er alleen in Christus Jezus. Hij voldeed aan 's Vaders recht. Hij droeg de straf voor al de Zijnen. Het is alleen genade: voor mensen die Gods eeuwige straf hebben verdiend.

O, mocht ik mijn ongerechtigheden eens werkelijk bij Hem kwijtraken. Dat is door het geloof alleen. Alle verdiensten en waardigheden van mijn kant zijn uitgesloten. Weg met mijn eigengerechtigheid! Er is een volheid van genade. De Zaligmaker is gewillig, getrouw en sterk. Waarom houden we dan vast aan de zonde? Is uw ongelof nog altijd zo sterk? Wanneer mijn ziel zich mag laten onderwijzen door Hem, dán proef ik de heerlijke vrucht. Wanneer mijn ziel mag leunen op Zijn persoon en werk, ja dan mag ik iets beleven van wat God heeft weggelegd voor allen die Hem vrezen. Een beter leven is er niet. Dat velen niet blijven, heeft de Heere Jezus Zelf meegemaakt (Joh. 6). We eindigen met de vraag die Hij toen stelde: 'Wilt gijlieden ook niet weggaan?' ♦

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

K

KUSSEN

We zien dat het geloof ook 'kussen' genoemd wordt. In Psalm 2:12 staat: 'Kust den Zoon, opdat Hij niet toorne! Als we in dit opzicht de activiteit van het geloof willen nagaan, kan dat naar onze mening niet beter gebeuren dan dat wij erop letten hoe in Gods Woord over de plechtige daad van het 'kussen' gesproken wordt.

- a. Het woord 'kussen' werd gebruikt om eerbied en dienstvaardigheid uit te drukken. Daarom kuste men in de tijd van Job de handen als men de zon en de maan zag. In 1 Konink. 18:19 had God er nog vele duizenden doen overblijven die de knieën voor Baäl niet gebogen hadden en die hem met hun mond niet gekust hadden. Het 'kussen' als een daad van het geloof geeft dus de inwendige eerbied en hoogachting van de ziel voor Jezus te kennen. Hij is haar enige Koning en Wetgever. Als Hij uw Heere is, buig u dan voor Hem neer (zie Ps. 45:12).
- b. Het geven van een kus was soms ook een teken om aan te geven dat men tegenover iemand zijn erkentelijkheid betuigde en hem wilde gehoorzamen. Zo lezen we dat Samuël Saul kuste en hem daarmee als koning erkende (1 Sam. 10:1). In deze betekenis wordt het woord ook hier gebruikt, zodat het geloof - als men het een 'kussen' noemt - betekent dat men Jezus gehoorzaamt, de wet uit Zijn mond ontvangt en zich als een vrijwillig onderdaan aan

- de heerschappij van Jezus onderwerpt. Men geeft aan geen enkel bezwaar te hebben tegen één van Gods geboden, maar die juist te verkiezen tot mannen van zijn rechterhand (zie Ps. 80:18).
- c. Het geven van een kus vond plaats als bewijs dat men zijn vroegere vijandschap aflegde en een nieuwe en oprechte vriendschap aanging. Daarom kuste Jozef zijn broers, en David zijn zoon Absalom. In ons verband wil het dus zeggen dat door het geloof het oude slangenvergif wordt weggedaan en die duivels-natuur wordt afgelegd om een innige vriendschap met Jezus te sluiten en vertrouwelijk met Hem om te gaan.
- d. Het geven van een kus is vanouds af een uiting van tere liefde tussen de ene en de andere persoon. Daarom wil Paulus dat christenen elkaar groeten met een heilige kus (zie Rom 16:16). In ons verband geeft het dus aan dat men zijn innige hoogachting voor Jezus betuigt boven alles uit. Het geeft aan dat men Hem zijn ongeveinsde liefde betuigt in alle teerheid, in alle oprechtheid en met innige ontroering in de ziel. Daarom zegt de bruid: 'Och, dat Gij mij als een Broeder waart, zuigende de borsten mijner moeder' (Hoogl. 8:1).
- e. Het geven van een kus vindt plaats als men elkaar enige tijd niet gezien heeft. Er hoeft dan voorafgaand geen verwijdering geweest te zijn om elkaar op deze wijze te verwelkomen en de blijdschap uit te drukken dat men elkaar weer ontmoet. Zo'n kus van welkomst is nu echt een daad van het geloof. De gelovige verwelkomt zijn Liefste, zodra hij Hem vindt, wel duizendmaal. Hij vertelt alles wat hem is overkomen, en ook dat hij bedroefd was omdat Hij toen van hem verwijderd was. O, dat ieder toch Gods Zoon zou mogen kussen om aan Gods toorn te ontkomen! (zie Ps. 2:12).

► wordt vervolgd

De oefeningen van een landbouwer

J. van 't Hul, Lieren

Als afsluiting van de studie aan de Theologische School schrijven de studenten een eindschrift. Nu de drie kandidaten tot dienaar van het Goddelijk Woord bevestigd zijn, leggen we hen enkele vragen voor over hun scriptie. Vandaag de scriptie van ds. J.C. Kriekaart, over de oefeningen van Wulfert Floor.

U heeft vier jaar aan de Theologische School gestudeerd. Vanwaar de keuze voor een scriptie over een oefenaar?

'Wie heeft nooit van Wulfert Floor, de landbouwer van Driebergen gehoord? Als we dat aan de ouderen zouden vragen, kunnen zij antwoorden dat tijdens de leesdiensten de preken van Wulfert Floor vaak gelezen werden. En nog steeds worden zijn oefeningen tijdens de leesdiensten gelezen. Onder de jongeren zal de eenvoudige oefenaar uit Driebergen minder bekend zijn. Het zou jammer zijn als de bekendheid met zijn oefeningen onder ons zou verdwijnen. Eenvoudig en helder wist Floor het Woord Gods aan het hart te leggen. Ernstig was zijn waarschuwend stem, tegelijk ook zeer gunnend als hij sprak over wie God in Christus zijn wil voor een arme zondaar.

Wanneer de Heere genade schenkt, worden deze oefeningen ons tot eten en drinken. Daarom wilde ik graag meer van Wulfert Floor en zijn preken te weten komen, om in zijn voetstappen op dezelfde wijze het Woord te mogen verkondigen. De eeuwigheid zal openbaren welke vrucht zijn eenvoudige arbeid heeft uitgewerkt. Het is onze hartelijke verzuchting dat er nog velen gaan hongeren en dorsten naar Christus' Borggerechtigheid'.

Floor had geen theologische opleiding. Hoe is het te verklaren dat

zijn preken nog steeds gewaardeerd worden?

'Uit zijn nagelaten oefeningen kunnen we opmaken dat Floor van God geleerd was. Hij had van de Heere de bekwaamheid gekregen om ter voorbereiding van zijn oefeningen grondig te studeren in Gods Woord en de kanttekeningen, in commentaren en in geschriften van oudvaders. De Heere heeft zijn eenvoudige werk willen zegenen. Gods kinderen en knechten hebben nog steeds hoge achting voor hem. Met grote ernst en bewogenheid mocht hij de hoorders aan Gods Woord binden. Indringend wees hij op de noodzaak van waarachtige bekering in en door het bloed van Christus. Met bewogenheid kon hij het geluk van Gods volk uittekenen en Wie de Heere zijn wil voor een arm, ellendig volk'.

Wat kunnen we zeggen over de inhoud van Floors prediking? Hoe preekte hij? En hoe preekt hij de orde des heils?

'Zijn preken zijn zeer separerend, onderwijzend en Schriftuurlijk-bevindelijk. Gunnend spoort hij aan om de Heere te zoeken voordat het te laat is. In alle ernst preekte hij de doodstaat van de mens, maar ook het Middel, 'de Middelaar', mocht hij rijk uitstallen in Zijn noodzakelijkheid, dierbaarheid en beminnelijkheid. Voor de door Gods Geest ontdekte doodschuldige zondaar is er verzoening in

Christus' Borggerechtigheid, Wiens bloed redt van de dood en herstelt in Gods gemeenschap. Helder en ruim verklaarde Floor de weg die de Heere met Zijn volk gaat en in wie Zijn genade wordt toegepast door de Heilige Geest'.

Er is wel over Floor gezegd dat hij meer de christen preekte dan de Christus. Hoe ziet u dat?

'We mogen wel heilig jaloers zijn op het leven en zalig sterven van het eenvoudige volk van God. Floor oefende niet boven zijn stand en wilde de hoorders altijd eerlijk behandelen. Zijn preken waren doorwrocht en bestudeerd. Opvallend is de orde en structuur in zijn preken. Helder verklaarde hij de tekst, waarna hij naar het hart van de hoorders afdaalde en sprak van een arme zondaar en een rijke Christus'.

Floor kon niet overweg met het kerkelijk leven van zijn dagen. Is het dan de aangewezen weg om maar op zichzelf te gaan staan?

'Kenmerkend voor Floor is dat hij vooral niets met zichzelf op had. Een van de redenen dat hij geen aansluiting vond in de Hervormde Kerk zal zijn geweest dat de prediking hem daar niet kon bevredigen. Hij leefde in de eeuw van de Afscheiding en zijn geboorteplaats Driebergen is bijna berucht geworden om de tegenstellingen in het kerkelijk leven. Een duidelijk kerkbegrip heeft Floor nooit gehad. Tot aan zijn dood toe is hij boven-kerkelijk gebleven. Hij was geen vijand van de zichtbare kerk, ook niet van de Hervormde Kerk. Scherpe woorden aan het adres van de kerk zijn in zijn oefeningen

nergens te vinden. Wel sprak hij droeve klachten uit over de kerk vanwege de verscheurdheid en verdeeldheid.

In de zichtbare kerk heeft Floor zich nergens thuisgevoeld. Ook de band met de Christelijk Afgescheiden Kerk is niet heel hecht geweest. Kerkelijk is Floor altijd een dakloze gebleven, 'een vreemdeling hier beneden'. In onze tijd is een geordend kerkelijk leven mogelijk en ook beter dan dakloos te zijn'.

Wat kunnen we met elkaar leren van uw scriptie?

'Sommige zaken die mij bij het onderzoek hebben geraakt, wil ik graag met anderen delen:

Als eerste is dat de leiding van Gods voorzienigheid. Floor had een open oog voor Gods schepping, en vooral voor de Schepper en Onderhouder van alle dingen. De opgebonden nood van ziekten onder vee en mensen, sterfgevallen en ongelukken bracht hem in de binnenkamer waar hij dat alles voor de Heere neerlegde. Floor leefde uit Gods hand in sterke afhankelijkheid van Gods voorzienigheid'. In de tweede plaats wil ik wijzen op het eeuwigheidsbesef in de oefeningen van Floor.

Vaak wijst hij op de ernst en de korthed van het leven. Dan zegt hij bijvoorbeeld: 'Neem uw kostelijke genadetijd boven alles in acht, want na deze tijd zal er geen tijd meer zijn'. Hij kan ernstig vermanen, wijzend op de korthed van de genadetijd, opdat we zouden waken en strijden om in te gaan door de enge poort'.

In de derde plaats is het mij opgevallen dat Floor veel aandacht besteedde aan de uiterlijke levensopenbaring

▶ Ds. J.C. Kriekaart.

in zijn dagen. Zelf behoorde hij tot de eenvoudigen. Van pracht en praal moest hij niets hebben, daar heeft hij ernstig tegen gewaarschuwd'. In de vierde plaats zie je in zijn oefeningen dat de nood van het wegzinkend vaderland Floor echt opgebonden was. De kerk in zijn dagen was in diep verval en Gods volk vond in de prediking geen geestelijk voedsel. De ontwikkelingen in kerkelijk Nederland baarde Floor grote zorgen. Daarom gingen de vromen elkaar opzoeken, om met elkaar te spreken over het geestelijk leven en over de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan'.

Tot op de dag van vandaag heeft Wulfert Floor een grote plaats gehad bij hen die de oude waarheid liefhebben. Het is een volk dat de noodzakelijkheid erkent van het werk van de Heilige Geest aan het hart en van de persoonlijke beleving van de waarheid die naar de godzaligheid is. Dat volk is wel vaak veracht en voelt zich in de wereld niet thuis. Vaak gaan ze door veel strijd, donkerheid en bekommering in stille hun weg. Het is groot als we op huisbezoek eens een arme zondaar ontmoeten die met een openstaande rekening over de aarde gaat. Uit de kringen van dit eenvoudige volk zullen er, binnen en buiten ons kerkverband, altijd leraars opstaan die mogen delen in dezelfde geestelijke overtuiging als die Wulfert Floor kende. Mocht de Heere Zelf ons willen gedenken en de oude waarheid onder ons behouden. Wij leven in een ernstige en zeer verwarrende tijd. We hopen van harte dat de preken van Floor gezegend worden aan veler zielen, tot bekering van zondaren en tot nut en troost voor Zijn arme volk'. ♦

▶ Wulfert Floor woonde op boerderij "Den Heuvel", ten zuiden van Driebergen. Hier sprak hij veel van zijn oefeningen uit.

Van betekenis in het praktische leven

ds. G.W.S. Mulder, Ridderkerk

Het is nodig dat we de Bijbelse leer overdragen. Kernbegrippen vormen hierin een rode draad. Maar: hoe blijven we onze jongeren boeien op catechisatie, ook als ze al een aantal seizoenen hebben meegedaan?

Catechisatie is geestelijk onderwijs in opdracht van de Heere. Het is ambtelijk onderwijs met een appèl op het hart en leven van onze jongeren. Het mag nooit over de hoofden heengaan maar is juist voor hen bestemd. Zo is het in de kerk, en op catechisatie is dat nog een keer extra het geval. Het is belangrijk dat we als ambtsdragers en als ouders catechisatie op deze manier benaderen. De inhoud van de catechisatie is heilig. Daarom willen we ook zorg besteden aan de vormgeving van onze lessen. Daarmee onderstrepen we voor onze jongeren dat catechisatie belangrijk is. Daarbij hoort ook het gebed voor de catechisatie en de ambtsdragers thuis aan tafel.

Oog voor de praktijk

En dan gaat onze catechisant voor de zesde of zevende keer aan een catechisatieperiode beginnen. Het kan zomaar dat hij of zij denkt: wat ga ik nog voor nieuws meemaken? Het is nodig dat we als catecheet ons hiervan bewust zijn. De ervaringen en vragen van onze jongeren willen we niet voorbijgaan. Daarom is het goed dat de catecheet weet van de opleiding en het beroep van de catechisanten. Betekent dat ook iets voor de manier

waarop we de catechisatieles vormgeven? Dat zou inderdaad goed zijn. Sluit met voorbeelden aan bij de leefwereld en laat jongeren vanuit hun ervaring op de stof reageren. Het is een waardevolle ontdekking dat we vervolgens net zo goed tot de kern van de Bijbelse leer komen. En dat moet ook. Het is immers een catechisatieles.

Uitgaande van de methode

Een manier om de betrokkenheid te vergroten, is stilstaan bij de inhoudsopgave. Welke onderwerpen vinden de jongeren interessant? Welke zijn belangrijk voor hun plaats in werk en kerk? Welke vragen leven er bij de diverse onderwerpen? De catecheet kan het inventariseren of er direct een groepsgesprek over aangaan. Vervolgens kan hij bij de diverse lessen de aangereikte aandachtspunten noteren en op die manier invalshoeken kiezen die de jongeren zullen aanspreken.

Wat betreft het boek zelf: de methodedeeltjes "Aan het Woord getrouw" (Nederlandse Geloofsbelijdenis) en "De rechte leer verklaard" (Dordtse Leerregels) zijn gericht op deze leeftijdsgroep. De ankerplaatsen bevatten elke les wel één of meer mogelijkheden om het onderwerp van de les te verbinden met de leefwereld van de jongeren. Het is goed om hiervan gebruik te maken. Hoe kan dat nu, dit verbinden van de leer met de praktijk? Omdat de Heere in Zijn Woord zegt hoe Hij wordt gekend en gediend in de praktijk van het leven. De leer is hierbij behulpzaam. Want die brengt juist bij de kern van de Schrift. Laten we ons daarom oefenen in het gebruik

▶ Laat catechisanten bladeren in de Bijbel.

van voorbeelden en argumenten die Bijbels zijn. Niet voor niets dragen de Catechismus en het vragenboekje van Hellenbroek tal van verwijsteksten aan. Een methode of een ankerplaats is geen doel op zich. Laten het middelen zijn om Gods Woord te ontsluiten. Leg de les maar even stil. Laat de jongeren bladeren in de Bijbel. Om samen te luisteren naar wat God in Zijn Woord wil zeggen.

Vitaal

De vorige keer benoemden we dat de leer vaak de gedachte oproept van moeilijke redeneringen. Nu zijn in onze traditie over de leer wel dikke boeken geschreven. Maar de basisinstelling van de gereformeerde theologie is juist niet dat moeilijke redeneringen de basis zijn. Integendeel, onze vaders zagen de leer als een goede en praktische manier van Schriftuitleg. Daarom is het nodig dat we ons toelagen op een goede Bijbelkennis. De geschriften van onze vaders kunnen behulpzaam zijn; ze bevatten een schat aan Bijbelse wijsheid. Laten we ons aanwennen er bijvoorbeeld elke zondag een stuk uit te lezen. Het zal zegenrijk zijn. Bij alle catechisatiegroepen, maar zeker bij de oudere groepen, is het van belang om goed na te gaan wat het beste past. Maatwerk is nodig. Zorg daarbij voor afwisseling. Sleur is funest. Een wisselende invalshoek en aanpak stimuleert de aandacht. Het kan helpen om zo nu en dan een kwartiertje in te ruimen om samen een goed boek te lezen. Ik heb dat weleens gedaan met Comries "ABC des geloofs". Of wat dacht u van Bunyans "Christenreis"? U zult merken dat zo'n boek goede aanleiding geeft voor een gesprek, juist over de praktijk van de Bijbelse leer. De Bijbelse gereformeerde leer is vitaal. Dat merken we aan de traditie. Maar het komt door de inhoud van de leer: God op het hoogst verhoogd, de zondaar op het diepst vernederd. In het zalig maken van zondige mensen, ligt Jezus' heerlijkheid. Spreek goed van de Heere en Zijn dienst. Hij zorgt voor de vrucht. ♦

► slot

De volmaaktheid van de hogepriester

ds. C.A. van Dieren, Uddel

En hij die de hogepriester onder zijn broederen is (...), zal zijn hoofd niet ontbloten, noch zijn klederen scheuren. Hij zal ook bij geen dode lichamen komen; zelfs over zijn vader en over zijn moeder zal hij zich niet verontreinigen.

Leviticus 21 vers 10 en 11

In Israël is maar één hogepriester. Hij kan door niemand vervangen worden. Daarom moet hij altijd zijn heiligheid bewaren, want raakt hij die kwijt, dan is er geen mens die voor verzoening kan zorgen. Die eis heeft voor de hogepriester grote gevolgen. Hij mag de geoorloofde rouwgebruiken, tekenen van droefheid, niet tonen. Met nadruk heeft de Heere gezegd dat de hogepriester zijn heilige muts niet van het hoofd mag trekken en zijn kleding niet scheuren. Hij moet in alle rouw niet aan zichzelf denken, maar bewogen zijn met de onwetenden en degenen die zwak en bedroefd zijn. Is dat niet onmenselijk? Mag hij geen verdriet over zijn vader en moeder hebben? Nee, want een treurende hogepriester is onbekwaam om te handelen. Denk echter niet, dat God onmenselijke dingen gebiedt. Weet u wat er gebeurt als Aäron in één ogenblik door Gods gericht twee zonen verliest? Hij zwijgt stil. Daar hebt u het. Bij die ontzaglijke slag sterkt en ondersteunt God de hogepriester, zodat hij in staat is om zelfs in de allerhevigste beproeving staande te blijven.

Wat is de oorzaak van dood en rouw? Dat is de zonde. Nu geeft God een hogepriester zonder rouw en zonder droefheid. Als hogepriester is Aäron ook volmaakt en heilig zonder de dood om eigen zonden of schuld. Dat is zo, omdat hij op de Grote Verzoendag met één offer de verzoening van de zonde aanbrengt. Met dat ene offer neemt hij ook de dood en de droefheid weg. Ziet u Christus hier

uitblinken als de enige van God gegeven Hogepriester? Hij troost de treurende zielen die het rechtvaardige oordeel vanwege eigen zonde hebben leren goedkeuren. Hij geeft sieraad voor as en vreugdeolie voor treurigheid, het gewaad des lofs voor een benauwde geest. Deze Hogepriester, deze Middelaar, is waarachtig en rechtvaardig Mens. Hij is volmaakt rein en heeft door Zijn offer de dood overwonnen, de satan ontwapend en de verzoening aangebracht.

De hogepriester Aäron mag niet bij dode lichamen komen. Er staat: 'Zelfs over zijn vader en over zijn moeder zal hij zich niet verontreinigen'. De Heere snijdt ook deze nauwe band voor hem af, omdat hij hogepriester voor het hele volk moest zijn. En Christus? Gaat Hij, net als Aäron, de dood uit de weg? Nee, Hij vat het dochttertje van Jaïrus bij de hand, raakt de baar van de jongeling te Naïn aan en roept Lázarus uit het graf. Aäron kon de onreinheid van de dode niet wegnemen, maar Christus grijpt de dode en geeft leven. Hij zegt: 'Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven'. Doden zullen horen! Wat een ruim Evangelie!

Vragen:

1. Hoe werd Aäron beproefd? Wat leert ons dat?
2. Wat doet Christus als Hogepriester in tijden van beproeving?
3. 'Een ruim Evangelie!' Leg dat eens uit.

► wordt vervolgd

Gericht op het enige fundament

ds. G.J. van Aalst, Nieuw-Beijerland

Een zondaar kan voorafgaand en tijdens de bediening van het Heilig Avondmaal zo uitzien naar: 'Ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord'. Dat zegt de hemelse Gastheer tegen iemand die niet verder komt dan de woorden: '... daar gij anders de eeuwige dood had moeten sterven'.

Met tere bewoordingen spreekt de Borg heel persoonlijk in het enkelvoud: 'Ik voor u, daar gij anders... Ik voed u, hongerige en dorstige ziel'. Zo spreekt de Bruidegom aan Zijn tafel tot Zijn verkoren bruid. Het zijn passende en troostrijke woorden van Hemzelf. Wat is het Heilig Avondmaal toch een dierbare inzetting. Dit is de praktijk van antwoord 75 uit de Heidelbergse Catechismus.

Kennis en gemeenschap

We gaan nu naar het derde aspect van het 'Doe dat tot Mijn gedachtenis'. Het formulier geeft leiding aan de overdenking van deze woorden, want onze gedachten mogen niet overal heen zwerven, laat staan afgeleid worden. De avondmaalganger dient zich te richten op de Borg, op Hem alleen. Wat waren onze vaders toch wijze zielenherders! Ze laten ons niet aan onszelf over op weg naar en tijdens de bediening. Dat déze zaken, aangereikt in het formulier, ons hart meer zouden vervullen. Want zó krijgen we troost door de duidelijke bedoeling van het sacrament: het geloof richten op het enige fundament. Waar is het om te doen? Wat is het verlangen van het hart? Hoe vinden we

alleen maar rust? Welnu, dan klinkt opnieuw: 'Doe dat tot Mijn gedachtenis'. Wees niet eigenzinnig. Verwacht het niet van een andere manier. Het levert slechts teleurstelling op, met alle strijd en duisternis van dien. Zelfs kan er sprake zijn van eigenwille godsdienst, en dat verbiedt de Heere in het tweede gebod. Wanneer er werkelijk sprake is van honger en dorst naar dé gerechtigheid, dan is er maar één spijze die verzadigen kan. Onze eeuwige honger en kommer kan maar op één manier weggenomen worden. Dat is door met de Borg te sterven en met Hem weer op te staan. In het gebruiken van het brood en de wijn ligt dan niet slechts de kennis van Hem, maar ook de gemeenschap met Hem. Want in het eten en drinken van brood en wijn worden deze tekenen één met ons lichaam. Zo alleen zorgt de Heilige Geest voor de 'gemeenschap'

met Hem, door de levendmakende Geest, Die duur verworven is, Die in het Hoofd woont, Die in de lidmaten woont en werkt. Het is één lichaam, één Geest, één leven. We kunnen niet nauwer verbonden zijn dan in deze Borg. Dan mogen we ook delen in al Zijn heilsgoederen, zoals het eeuwige leven, de gerechtigheid en de eeuwige heerlijkheid.

De gemeenschap rond de Borg

Over eenheid gesproken, daarover gaat het nog in het laatste aspect van die vijf woorden: 'Doe dat tot Mijn gedachtenis': de gemeenschap der heiligen, rond de Borg. Het kan niet anders. Wanneer de eenheid in de Borg door de levendmakende Geest ervaren mag worden, dan is er tussen de disgenoten ook sprake van verbondenheid. Hoe verschillend mensen ook zijn (van leeftijd, karakter, mate van zekerheid), door de levensband aan de Borg kan het niet anders dan dat er ook een band gevoeld wordt met allen die wezenlijk bij Hem horen.

De levensband aan de Borg zorgt voor de onderlinge band tussen de avondmaalgangers. Let op de volgorde. De band aan 'onze lieve Zaligmaker Die ons tevoren zo uitnemend heeft liefgehad' is zo onverdiend, zo onbevattelijk, zo eenzijdig is Zijn liefde. Dan kan het niet anders dan dat we in ootmoed en vergevingsgezindheid ons rond Hem aan elkaar verbonden weten.

Dit is de doodsteek voor alle individualisme in de kerk. Als die onderlinge band er niet is, zal dat de gemeenschap met de Borg belemmeren of zelfs verhinderen. Er zijn vele graankorrels, slechts één brood. Er zijn vele druiven, slechts één wijn. Er zijn veel verschillende mensen, toch behorend tot één ellendige hoop. Allen zijn ze afhankelijk van de genadebediening van deze Zaligmaker. Allen zijn ze op Hem alleen aangewezen en aangelegd.

Dat blijkt ook ná de bediening van het Heilig Avondmaal, in woorden en in daden, van echte broeders en zusters in deze Heere. ♦

‘Heere, laat me niet preken’

J. van 't Hul, Lieren

Op blote voeten liep hij rond, in lompen gekleed. Echt, hij had alles tegen. Toch werd hij, William Gadsby, een van de meest geliefde predikanten van zijn tijd.

Vader John was een arme stratenmaker, had al zeven kinderen bij zijn eerste vrouw, en ook nog eens zeven bij zijn tweede. Bijna verwilderd zwierden die kinderen rond in de armoe-dige straten van het dorp Nuneaton. Een van hen was William. Volgens zijn biograaf ds. B.A. Ramsbottom was hij een vrolijk ventje dat vol kattenkwaad zat. William leerde een klein beetje lezen, maar had er geen idee van hoe hij een regel foutloos op papier kon krijgen.

Wat William wel leerde, was dat hij een geweten had. Later schreef hij: ‘Er zijn misschien maar weinigen die meer hartverscheurende werkingen van het natuurlijk geweten gehad hebben dan ik. Ik verkeerde jaren achtereen in die verschrikkelijke toestand, en als ik alleen was, dan verwachtte ik dat de hel voor me open zou gaan’.

Een pure dwaas

William Gadsby (1773-1844) werd op dertienjarige leeftijd te werk gesteld bij een wever. Bij zijn collega's was hij zeer geliefd: ‘Ik was een pure dwaas, en zo vol gekheid dat ik zorgde voor pret voor al mijn vrienden’.

Later schreef hij dat hij juist in die werkplaats God ontmoette. Hij was ongeveer zeventien jaar toen hij geloofde dat de Heere voor het eerst een werk van genade in zijn hart begon. Toen werd hij bang voor de zonde en voor Gods oordeel. ‘Menigmaal heb ik geprobeerd mijn ellende weg te zingen en God te beledigen met de hardheid van mijn hart, terwijl

tegelijktijd de verschrikkingen van de hel in mijn geweten aanwezig waren. En ik verwonder me er dikwijls over dat God Zich mijn brutaliteit liet welgevallen, dat Hij nog te doen wilde hebben met zo'n vleesgeworden duivel’.

De eeuwigheid ging wegen op zijn ziel. Gadsby had gezondigd tegen een heilig God. Maar hoe God een mens bekeert, wist hij niet en hij kende ook niet de noodzakelijkheid om de gekruisigde Christus te leren kennen. Hij moest geloven, maar wist niet hoe dat moest. In een van preken zegt hij later: ‘En ik kon net zomin bij Christus komen als dat ik God van Zijn troon kon trekken’.

Onderscheidende liefde

Dat duurde totdat Christus aan hem werd bekendgemaakt als zijn Zaligmaker. In een van zijn laatste preken zei Gadsby heel veel later: ‘Voordat ik achttien werd, openbaarde Christus Zich aan mij in Zijn onderscheidende liefde. (...) Hoe smolt mijn harde hart toen weg. Ik werd gebracht naar Zijn voetbank met alle nederigheid, eenvoud en Goddelijke ernst. Ik was vervuld van dankbaarheid en dankzeggingen voor Gods onuitsprekelijke genade in het openen van deze verborgenheden aan mijn arme ziel’. De hemel maakte hem op jonge leeftijd werkzaam aangaande de prediking van het Evangelie. Maar, schrijft hij zelf, er was nooit een grotere dwaas geweest dan hij. Hij sprak in een plat dialect en kon nog geen hoofdstuk uit de Bijbel lezen. Hoe zou

▶ William Gadsby (1773-1844).

een dwaas als hij ooit kunnen gaan preken? Het was zijn voortdurend gebed: ‘Heere, laat me niet preken. Zend toch door de hand desgenen, dien Gij zoudt zenden, maar niet door mij’.

Het moest er toch van komen. De eerste keer dat Gadsby in het openbaar voorging, sprak hij over ‘U dan die gelooft, is Hij dierbaar’.

Kracht en autoriteit

Gedurende 38 jaar zou Gadsby predikant zijn bij de Strict Baptist-gemeente te Manchester. Daar was hij een geliefd prediker. Philpot zei van hem: ‘Hij sprak met zo'n kracht en autoriteit dat het scheen alsof hij in de derde hemel was geweest’. Nog steeds kennen we Gadsby door de bundel met hymns die hij samenstelde. Een van die hymns is deze:

*Immortal honours rest on
Jesus' head
my God, my Portion, and my
living Bread;
In Him I live, upon Him
cast my care;
He saves from death, destruction,
and despair.*

*Onsterfelijke eer rust op
Jezus' hoofd
mijn God, mijn Deel, en mijn
levend Brood;
in Hem leef ik, op Hem werp ik
mijn zorg:
Hij redt van dood, vernietiging
en wanhoop. ♦*

▶ volgende week deel 4, Samuel Rutherford

Man Vrouw

Vragen en antwoorden over
man- en vrouw-zijn
uitg. Bijbels Beraad M/V.

Dit door ds. M. Klaassen geschreven boekje is het eerste deel van een serie boekjes met als titel 'Scheppingsorde m/v Vandaag'. Het boekje gaat in twintig hoofdstukjes in op allerlei praktische vragen die verband houden met het man- of vrouw-zijn, met als uitgangspunt Gods bijzondere bedoeling met man en vrouw. Het Bijbelse onderscheid tussen beide lijkt niet alleen in de wereld, maar ook in de kerk steeds verder uit het zicht te raken. De gedachten over de rolverdeling tussen man en vrouw zijn in de achterliggende decennia sterk veranderd. Elk hoofdstukje begint met een vraag of met een fictieve casus. Actuele vragen worden niet uit de weg gegaan. Zo krijgt ook de plaats van de vrouw in huwelijk, gezin, samenleving en kerk aandacht. Gevoelige onderwerpen worden ook niet

uit de weg gegaan. Een aantal hoofdstukjes gaat over de werkende vrouw, hetzij in vrijwilligerswerk of in het maatschappelijk leven. Wat is Gods roeping voor de man en voor de vrouw? Ligt er ook voor de vrouw een taak in de politiek?

Ik wil het boekje vooral aanbevelen voor jongeren. Zij passeren in het leven vele kruispunten. Dan is het goed om aan de hand van een uitgave als deze bij de hand genomen te worden om de juiste beslissing te nemen, gegrond op Gods Woord. Bij alle invloeden van de cultuur die we ondergaan, en die ook onze jongeren niet voorbijgaan, moet steeds de vraag zijn: Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?

Het boekje leent zich voor persoonlijk gebruik, maar is ook geschikt om te lezen en te bespreken in het gezin, op scholen, tijdens gemeenteavonden, in verenigingsverband of in studiegroepen. Het kan worden besteld via de website van Bijbels Beraad M/V (bijbelsberaadmv.nl) en kost bij afname van tien exemplaren € 1,95 per stuk.

ds. W. Silfhout, Veenendaal

Wandel in de liefde

ds. H.J. Agteresch

uitg. Den Hertog; 157 blz., € 19,90.

Broeder H.J. Agteresch heeft een preken-serie gehouden naar aanleiding van Zondag 41, het zevende gebod. Deze preken zijn nu in boekvorm uitgegeven. In tien overdenkingen worden de diverse levensomstandigheden rond het zevende gebod belicht. Op een eerlijke wijze wordt vanuit de Schrift gewezen op de schepping, de val en de herschepping, maar ook op de eeuwige bruiloft van het Lam. De preken-serie begint bij Genesis, waar God begint, bij Gods volmaakte schepping en onze diepe val. Beeldend wordt omschreven hoe God en de mens in het paradijs volmaakt bij elkaar pasten, maar ook hoe door onze diepe val de mens een vijand is geworden van God en Zijn beeld is kwijtgeraakt. Keer op keer wordt gewezen op de Heelmeester, de Heere Jezus Christus, Die van God gegeven is en uit Wiens vruchten Gods Kerk gaat leren leven. De serie eindigt met een preek over Openbaring 19 vers 7. Treffend wordt gewezen

op het verlangen dat de bruidskerk bij ogenblikken heeft om altijd bij de Bruidsgom te mogen zijn, maar ook op het verlangen van Christus naar Zijn bruidskerk. De boodschap wordt Schriftuurlijk-bevindelijk aan het hart gelegd. Praktikaal en eerlijk worden de zonden aangewezen die in onze verseksualiseerde samenleving zo op de loer liggen. Heel veel zaken zijn we gewoon gaan vinden en beïnvloeden ons zodanig dat we de Bijbelse lijn vergeten. Ook wordt in deze preken pastoraal omgegaan met allerlei vragen en raadsels die er in het leven kunnen zijn, als het bijvoorbeeld gaat over het wel of niet komen tot een huwelijk, over gemeenschap voor het huwelijk, gezinsplanning, seksuele gerichtheid en ongewenste intimidatie. In deze preken-serie zijn de psalmen en te lezen Schriftgedeelten apart bijgevoegd. Dit maakt dat deze preken niet alleen geschikt zijn om tijdens de leesdiensten te lezen, maar ook voor persoonlijk gebruik. Wat zou het groot zijn als door dit boek niet alleen praktische lessen geleerd worden, maar bovenal Gods Koninkrijk wordt uitgebreid. Dan krijgt God de eer en onze ziel de zaligheid.

ds. M. Blok, Scherpenisse

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

te Alblasterdam,
 ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;
 te Houten,
 ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord.
 te Ermelo,
 ds. K. Boeder te Dirksland;
 te Gouda en Lisse,
 ds. P.J. de Raaf te Boskoop;
 te Ouddorp,
 ds. J. van Laar te Barneveld-Zuid;
 te Rotterdam-Alexanderpolder,
 ds. P.G. Heijkamp te Emmeloord;
 te Terneuzen,
 ds. H.J. Agteresch te Werkendam;
 te Zeist,
 ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk.

BEDANKT

voor 's-Gravenzande,
 ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk.

PASTORIEZORG EN PASTORIEVREUGDE

Vele weken is gevreesd voor het leven van Johanna van Voorthuijsen-Labee, de 23-jarige dochter van onze hoofdredacteur, broeder Labee, en zijn vrouw. Complicaties na de bevalling van haar eerste kindje waren dermate ernstig dat gevreesd werd voor het leven van deze jonge moeder. De laatste weken gaf de Heere een wonderlijke wending ten goede. Vorige week kon onze broeder melden dat Johanna - na vier maanden in het UMC te zijn geweest - overgebracht is naar revalidatiecentrum Klimmendaal in Arnhem. Waarschijnlijk volgt daarna nog een hartoperatie (het vervangen van de nog lekkende aorta-hartklep). Broeder Labee schreef vorige week: 'We zijn verwonderd en verblijd over Gods genade, Die onverdiend spaarde en droeg (met de bede dat het tot eeuwige zegen zou zijn)'. Het is onze hoop en ons uitzien dat Johanna samen met haar man Corstian en hun kindje Juda mag schuilen in de schuilplaats des Allerhoogsten, dan mag ze ook vernachten in de schaduw des Almachtigen.

Redactie De Saambinder

VERSLAG BEVESTIGING EN INTREDE KAND. MICHELSE

Woensdag 11 september was een dag van blijdschap en verwondering voor de gemeente van Sliedrecht. Kandidaat R.T. Michielse werd als herder en leraar aan onze gemeente verbonden.

Bevestiging

Ds. D. de Wit, docent en oud-herder en leraar van kandidaat Michielse, bediende het Woord uit Mattheüs 13:37: 'En Hij antwoordende, zeide tot hen: Die het goede zaad zaait, is de Zoon des mensen'. Het thema was: De akker van de prediking, de drie gedachten waren: de zaaier; de vijand; de oogst.

1. De zaaier

Wij hebben allen in Adam God verlaten en liggen daarom buiten het Koninkrijk der hemelen. De Zoon des mensen heeft echter het goede zaad in Zijn hand, de kinderen des Koninkrijks. Vanuit Gods eeuwig welbehagen heeft God de Vader al die kinderen in de handen van Zijn Zoon gelegd. Op grond van Zijn Middelaarswerk zullen er vruchten zijn van bekering en geloof in Sliedrecht.

2. De vijand

De duivel zaait echter ook zijn onkruidzaad midden tussen de tarwe, terwijl niemand het doorheeft. Zijn zaad brengt ergernissen en ongerechtigheid voort. Zijn doel is dat Gods werk samen met het onkruid uitgetrokken wordt, maar het onderscheid tussen onkruid en tarwe komt openbaar in de vrucht.

3. De oogst

De Zoon des mensen heeft maaiers, de engelen. Zij verzamelen eerst het onkruid, wat zij 'in den vurigen oven werpen'. Er zal ook oogst zijn om het bloed van Christus' wil. Volkomen schoon binnengebracht in de schuren Boven, blinkend gelijk de zon. Dan vallen de dienstknechten volkomen weg. Drie-enig God, U zij al de eer. Ds. De Wit las het formulier om de dienaren des Goddelijken Woords te bevestigen. Op de gestelde vragen antwoordde kandidaat Michielse met: 'Ja ik, van ganser harte'. Naast ds. De Wit namen aan de handoplegging deel: ds. E. Bakker, ds. G. Clements, ds. A. Schot

en ouderling H.J. Bleijerveld. Ds. De Wit sprak de nieuwe herder en leraar vervolgens met enkele persoonlijke woorden toe.

Intrede

De tekst voor de intredeprek van ds. Michielse was uit Lukas 4 vers 16 t/m 19. Het thema voor de preek was: Christus' Zelfgetuigenis, verdeeld in twee gedachten: aangaande Zijn zalving; aangaande Zijn werk.

1. Aangaande Zijn zalving

Christus doet als het ware intrede in Nazareth. Hij maakt Zich, na het lezen uit de boekrol van Jesaja, bekend als de Gezalfde van de Vader. 'De Geest des Heeren is op Mij, daarom heeft Hij Mij gezalfd'. Wat is óns zelfgetuigenis? En welk Schriftgedeelte zou Christus vinden als Hij u zou tekenen in het Woord? Gods knechten hebben de zalvende bediening van Christus' Geest zo nodig om te kunnen dienen in Zijn Koninkrijk. Dat maakt én houdt klein en afhankelijk.

2. Aangaande Zijn werk

'Hij heeft Mij gezonden'. Ik ben de enige Verlosser! Velen zoeken anderen wegen om voor God te kunnen bestaan, maar buiten Christus is er geen weg. Hij is gezonden tot vijanden die Zijn gramschap verdiend hebben. O, dat welbehagen des Heeren!

De prediker gaf uitleg wat de diepe betekenis en inhoud is van armen, verbrokenen van hart, gevangenen en hoe Christus zulke zielen opzoekt, geneest en in vrijheid stelt. Is er in Sliedrecht nog werk voor zulk een Middelaar? Plaats voor Zijn Persoon? In Nazareth rees de vijandschap tegen de vrijmacht Gods. Hoe ligt dat voor ons? De Heere heeft mij als Zijn knecht naar Sliedrecht gezonden. Zal het tot voordeel of tot oordeel zijn? Bekeert u toch! 'Zo gij Zijn stem dan heden hoort, gelooft Zijn heil- en troostrijk woord, verhardt u niet, maar laat u leiden'.

In zijn dankwoord sprak ds. Michielse enkele woorden tot diverse personen en instanties, vervolgens werd hij toegeproken door de consulent ds. E. Bakker namens de classis Dordrecht en de Particuliere Synode Zuid-West. Ds. G.J.N.

Moens sprak namens het curatorium, student W. de Jong namens de studenten van de Theologische School, L. Voorthuizen namens de plaatselijke kerken, burgemeester J.M. de Vries namens de burgerlijke gemeente en ouderling J.C. van der Meer namens kerkenraad en gemeente. Ten slotte werd ds. Michielse toegezongen Psalm 90 vers 9.

H. Kroon, scriba

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 79: het telefoonnummer van student L.J. van den Berge is gewijzigd in 0166-745211.

Blz. 233: het vaste telefoonnummer van de koster van Nieuwe Tonge, W. van Moort, vervalt per 11 oktober. Zijn mobiele nummer is: 06 20024673.

Blz. 289: De scriba van de gemeente te Uddel is nu: N. Verdoes, Markveldweg 10b, 3888 MB Uddel; e-mail: scriba@gergemuddel.nl; tel. 0577-401495.

DS. A.B. VAN DER HEIDEN 45 JAAR PREDIKANT

'En Hij zeide tot hen: Volgt Mij na, en Ik zal u vissers der mensen maken'. Met deze woorden uit Mattheüs 4 vers 19 bevestigde ds. A. Vergunst kandidaat A.B. van der Heiden tot predikant van de Gereformeerde Gemeente te Enkhuizen. Het was op 26 september 1979, nu 45 jaar geleden.

Ds. Van der Heiden deed intrede met de woorden uit 1 Korinthe 2 vers 2: 'Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd'. Na Enkhuizen diende ds. Van der Heiden de gemeenten Doetinchem (1984), Utrecht (1993), Oostkapelle (2001) en Benthuizen (2004). In 2013 ging hij met emeritaat.

Redactie De Saambinder

Berichten

COÖRDINATOR EVANGELISATIE BRED A - HERHAALDE OPROEP

Het evangelisatiewerk in Breda vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de Classicale Evangelisatiecommissie (CEC-D) van de classis Dordrecht. De coördinator is de organisatorische spil en begeleider van de diverse evangelisatieactiviteiten. Wegens het vertrek van de huidige coördinator werft de CEC-D een nieuwe.

De coördinator werkt nauw samen met evangelist J.M. Walhout vanuit het inloopcentrum De Lichtboei in Breda-Zuid. Het gaat om een vrijwilligersfunctie met een werklast van ongeveer 8 tot 10 uur per week.

De kandidaat is een betrokken lid van de Gereformeerde Gemeenten en herkent zich in de wijze waarop de evangelisatieopdracht vanuit onze gemeenten inhoud krijgt. Voor een nadere aanduiding van de taken en de benodigde eigenschappen van de coördinator, zie de volledige tekst op www.inloopdelichtboei.nl/nieuws. Nadere informatie is te verkrijgen bij de voorzitter van de Stichting Evangelisatie Breda, A. van Hartingsveldt; tel. 06-39431837.

Spreekt deze vacature u/jou aan?

Reageer dan uiterlijk 15 oktober door te mailen naar de secretaris van de CEC-D, de heer M. de Visser: devisser@ggleerdam.nl

THEMAOCHTEND DEPUTAATSCHAP ISRAEL

Het Deputaatschap voor Israël organiseert op zaterdag 5 oktober (10.00 uur) een themaochtend over 'Het leven en werk van Abraham Capadose en zijn visie op het Joodse volk'. Capadose was arts, schrijver en evangelist. Veel heeft hij gedaan om het Evangelie van de opgestane Heere Jezus Christus onder de Joden te verkondigen. Zijn bewogenheid met het Joodse volk en de tijd waarin hij leefde, zijn reden voor het deputaatschap om aandacht aan hem te besteden. In drie lezingen komt zijn leven en werk, zijn bekering en de relatie tot het Reveil naar voren. Aansluitend is er een forumdiscussie. Sprekers zijn: J.J. de Jong, ds. A. Schot en R. Bisschop. Ds. W. Silfhout neemt deel aan het forum. Er wordt ook een nieuw boek gepresenteerd over Capadose.

Locatie: Bethelkerk, Laan van Leeuwenstein 10, Geldermalsen. Na afloop is er een gratis lunch. Toegang is vrij, er is

een collecte. Graag aanmelden (i.v.m. catering) via www.themaochtend.nl of via tel. 0348-489929.

REGIOAVOND VROUWENBOND

De Vrouwenbond organiseert op 2 oktober (19.30 uur) een regioavond in de kerk van de Geref. Gemeente te Scherpenzeel, Renes 121. Ds. J. Beens spreekt over 'De troost in het Heilig Avondmaal', ds. A. Verschuure houdt een meditatie en heeft de leiding. De collecte is voor de onkosten. Alle belangstellenden hartelijk welkom. Zie vrouwenbondgergem.nl

REGIOAVOND EEN HANDREIKING

Vereniging Een Handreiking houdt op dinsdag 8 oktober (19.45 uur) een regioavond in de Graaf Jan van Nassauschool, Steijnpad 1 te Gouda. Het onderwerp is 'Hechting en trauma: de impact in gezin en kerk'. Zie eenhandreiking.nl

TOOGDAG GBS

De Gereformeerde Bijbelstichting belegt op zaterdag 12 oktober de 58e toogdag. Locatie kerkgebouw De Hoeksteen, Vellerselaan 1 te Barneveld.

De morgenbijeenkomst begint om 10.30 uur. De opening wordt verzorgd door ds. A.C. Rijken. Daarna spreken ds. A.F.R. van de Veen en ds. K. Visser. 's Middags spreken ds. A. van Voornden, ds. I.J.R. Bijl en ds. B.J. van Boven. De kerk is goed bereikbaar per auto (via de A30 - afslag Barneveld-Zuid) en per trein (uitstappen op station Barneveld-Zuid). Meeluisteren kan via: kerkstream.polcloud.nl:8000/GGINB of per telefoon via tel.nr. 0342-787611. U kunt de link ook aanklikken via gginbarneveld.nl

HERDENKINGSBOEK 'S-GRAVENPOLDER

Het nieuwe herdenkingsboek van 's-Gravenpolder, "Toen kwamen zij te Elim, rustoord op de verre reis. 100 jaar Gereformeerde Gemeente 's-Gravenpolder" (door G.S. Both en K.W. van Luik) kan besteld worden via preekbeurten@gergemsgravenpolder.nl Bij voorkeur bestellen vóór 5 oktober (i.v.m. de vast te stellen oplage). De prijs is € 19,50 excl. verzendkosten.

VERKOPINGEN

Ede - Op woensdag 2 oktober (9.00-12.00 en 19.00-20.30 uur) is er een kledingbeurs in de Petrakerk te Ede. Zie petrakerkede.nl/kledingbeurs

Kampen - Op zaterdag 5 oktober (10.00-14.00 uur) is er een verkoping met diverse activiteiten in de Pieter Zandt Scholengemeenschap, Kamperstraatweg 1a te Kampen. Opbrengst is voor zending, evangelisatie en kerkbouw Geref. Gemeente.

Middelburg - In de Zuiderkerk te Middelburg (Schoutstraat) wordt op woensdag 2 oktober (19.00-21.00 uur) en donderdag 3 oktober (8.45-11.00 uur) een tweedehandskleding- en speelgoedbeurs gehouden.

Poortvliet - Op donderdag 3 oktober (15.00-17.00 en 19.00-20.00) houdt de vrouwenvereniging te Poortvliet de jaarlijkse verkoopdag. Het is mogelijk vooraf bestellingen door te geven via vrvergpoortvliet@outlook.com

Terwolde-De Vecht - Vrouwenvereniging Thuisfront in Terwolde-De Vecht houdt op vrijdag 4 oktober (15.00-20.00 uur) een verkoping t.b.v. zending, evangelisatie en Israël. Locatie: Avernoordseweg 32, Terwolde.

Veenendaal - Op zaterdag 5 oktober (10.00-14.30 uur) wordt in de Adventskerk te Veenendaal (Vijftienmorgen) een verkoping gehouden met ook activiteiten voor de jeugd. De opbrengst is voor het Bijbelcentrum Leeuwarden voor de vakantieweken voor mensen met een beperking.

Zeist - Op vrijdag 4 oktober (15.00-20.30 uur) is er in Rehobôthkerk te Zeist een verkoopdag ten bate van zending (Ecuador) en evangelisatie. Adres: Joubertlaan 5 (ingang parkeergelegenheid tussen Bergweg 26 en 26a).

ZANGAVONDEN

Kloetinge - Geerteskerk, zat. 28 sept., 19.30 uur, mannenensemble Cantare, Marco den Toom, orgel; opening oud. Poortvliet, collecte voor De Oase, Evangelisatiepost Merksem en Hulp voor Azië.

Kootwijkerbroek - Kerk Geref. Gemeente, vr. 27 sept., 19.30 uur, psalmzangavond met bovenstemgroep; leiding ds. G. Beens.

Tholen - Rehobothkerk, ds. G.H. Kerstenstraat 2, zat. 28 sept., 19.45 uur, koor- en samenzangavond m.m.v. mannenkoor Jeduthun en Duivelds mannenkoor, Reindert-Jan Rijkers, orgel; leiding ds. C. van Ruitenburg; collecte voor orgelfonds.

Yerseke - Kerk Geref. Gemeente, zat. 5 okt., 19.00 uur, koor- en samenzangavond t.g.v. het 15-jarig bestaan van gem. koor Yerseke m.m.v. Urker visserskoor Crescendo, Pieter Heykoop, orgel; leiding: ds. C. van Krimpen; collecte voor nieuwbouw kerk.

Kerkdiensten

ZONDAG 29 SEPTEMBER 2024

Aagtekerke 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 15.00 uur ds. C. Sonneveld; **Aalst** 14.30 uur ds. F. Mulder; **Alblasserdam** 9.30 en 16.30 uur ds. D. de Wit; **Alphen aan den Rijn** 19.00 uur ds. B. Labee; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Centrum** 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuisen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 19.00 uur ds. D. de Wit; **Bodegraven** 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; **Brakel** 18.00

uur ds. W.J. Karels; **Burgh-Haamstede** 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. H. van der Heiden; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Delft** 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; **Den Haag-Scheveningen** 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Den Helder** 17.00 uur ds. G. Heijkamp; **Deventer** 14.30 uur ds. J. Beens; **Doetinchem** 18.30 uur ds. W.A. Zondag; **Drachten** 9.30 en 15.00 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Enter** 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. W.A. Zondag; **Ermelo** 19.00 uur stud. W. de Jong; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur ds.

A. Verschuure; **Goes** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; **Gorinchem** (locatie: Hoefslag 11, Gorinchem) 10.00 en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; **Gouda** 9.30 uur ds. W.J. Karels en 15.00 uur ds. C. Hogchem; **Goudswaard** 15.00 uur ds. C. van Ruitenburg; **'s-Gravenpolder** 9.30 uur ds. C.J. Meeuse; **'s-Gravenzande** 9.30 en 15.30 uur ds. J.B. Huisman; **Groningen** 10.00 en 15.30 uur ds. A.T. Vergunst; **Hardinxveld-Giessendam** 9.30 en 18.00 uur ds. J.C. Kriekaart; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 10.00 uur ds. J.J. Tanis; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoogeveen** 19.00 uur ds. J. IJsselstein; **Houten** 10.00 en 16.00 uur stud. W. de Jong; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur

ds. D.W. Tuinier en 15.30 uur ds. A. Schot; **Kamperland** 18.30 uur ds. M. Karens; **Kapelle-Biezeling** 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; **Klaaswaal** 9.30 uur ds. C. van Ruitenburg en 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Krabbenrijke** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogeland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Lelystad** 9.30 uur ds. J. IJsselstein en 19.00 uur ds. A. Verschuure; **Lisse** 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Marknesse** 19.00 uur ds. G. van Manen; **Meeuwen** 15.30 uur ds. G. Pater; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 19.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Middelburg-Centrum** 9.30, 14.00 en 18.30 uur ds. W. Mouw; **Middelburg-Zuid** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Middelharnis** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Mijdrecht** 18.30 uur ds. W. Harinck; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 15.30 uur ds. H. Brons; **Nieuw-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 14.00 uur ds. P.C. Vlot; **Nieuwe-Tonge** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Nieuwer Ter Aa** 19.00 uur ds. W. Visscher; **Nieuwerkerk** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Nijkerk** 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nisse** 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Oostburg** 19.00 uur ds. M. Boersma; **Oosterend (Texel)** 10.00 en 16.00 uur ds. K. Boeder; **Oostkapelle** 9.30 en 15.30 uur ds. M. Karens; **Oostvoorne** 19.00 uur ds. M.H. Schot; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Oude-Tonge** 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Oudemirdum** 14.30 uur ds. J. IJsselstein; **Poederrijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 19.00 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Puttershoek** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rilland-Bath** 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.00 uur ds. G.J. Baan; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Rotterdam-Centrum** 14.30 uur ds. P.J. de Raaf; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rotterdam-Zuidwijk** 10.00 en 16.30 uur

ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Scherpenzeel** 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sliedrecht** 9.30 en 17.00 uur ds. R.T. Michielse; **Soest** 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Spijknise** 14.15 uur ds. J.M. Evers; **Sprang-Capelle** 14.30 uur ds. E. Bakker; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Terwolde-De Vecht** 9.30 en 14.30 uur ds. J. Janse; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veen** 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; **Veenendaal** 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Vlissingen** 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardenburg** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; **Westkapelle** 9.30 en 18.30 uur stud. J. Kroon; **Westzaan** 19.00 uur ds. P. Mulder; **Wierden** 15.00 uur ds. B.J. van Boven; **Wierden-Aadorp** 9.30 uur ds. B.J. van Boven; **Wolphaartsdijk** 14.00 uur stud. J. Kroon; **Zeist** 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 9.30 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 1 OKTOBER 2024

Bodegraven 19.00 uur (huw.bev.) ds. W. Visscher; **Herkingen** 19.30 uur ds. A.T. Vergunst; **Poortugaal** 19.30 uur (voor de GBS) ds. M.T. Al-Chalabi; **Rotterdam-Centrum** 19.45 uur ds. J.M.D. de Heer; **Woerden** 18.30 uur (huw.bev.) ds. J. IJsselstein.

WOENSDAG 2 OKTOBER 2024

Aalst 19.30 uur ds. G. Beens; **Barneveld-Centrum** 19.30 uur (H.D.) ds. E.J. Boudewijn; **Berkenwoude** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Den Helder** 19.30 uur ds. P. Mulder; **Gorinchem** (locatie: Hoefslag 11, Gorinchem) 19.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Goudswaard** 19.30 uur (voor de GBS) ds. B.J. van Boven; **Hoedekenskerke** 19.30 uur ds. E. Bakker; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. A. Schot; **Katwijk aan Zee** 19.45 uur ds. J. van Rijswijk; **Klaaswaal** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Kortgene** 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Leerdam** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Lelystad** 19.30 uur ds. W. Harinck; **Marknesse** 19.30

uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Mijdrecht** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Nieuwdorp** 19.30 uur (Tijdrede) ds. G.W.S. Mulder; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Oosterend (Texel)** 19.00 uur ds. A.J. de Waard; **Rijssen-Zuid** 19.30 uur (Evangelisatiedienst) ds. J. van Laar; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur ds. M. Karens; **Sliedrecht** 19.30 uur ds. M. Joosse; **Westzaan** 19.30 uur ds. G. van Manen; **Woerden** 19.30 uur ds. J. IJsselstein; **Zwijndrecht** 19.30 uur (voor de GBS) ds. W.J. Karels; **Zwolle** 19.30 uur ds. D. de Wit.

DONDERDAG 3 OKTOBER 2024

Aalburg 19.30 uur ds. W. Visscher; **Alblasserdam** 19.30 uur ds. G.J.N. Moens; **Hendrik-Ido-Ambacht** 14.15 en 19.30 uur ds. M.H. Schot; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. C. Sonneveld; **Opheusden** 14.00 uur (huw.bev.) ds. J. van Laar; **Scherpenzeel** 14.15 uur (huw.bev.) ds. J. Beens; **Sliedrecht** 14.00 uur (huw.bev.) ds. H. van der Heiden; **Sprang-Capelle** 19.30 uur ds. F. Mulder.

VRIJDAG 4 OKTOBER 2024

Doetinchem 14.30 uur (huw.bev.) ds. M.H. Schot; **'s-Gravenpolder** 14.00 uur (huw.bev.) ds. S. Maljaars; **Hardinxveld-Giessendam** 14.00 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; **Kootwijkerbroek** 14.15 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Nunspeet** 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schot.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 29 SEPTEMBER 2024

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur ds. A.P. Baaijens; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur ds. H. van der Heiden; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.00 en 16.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

VOOR ALLE IN DIT NUMMER GENOEMDE
TOEKOMSTIGE DATA GELDT:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Komt u bij ons op school werken?

**Ds. J. Fraanjeschool
De Burcht**

Bij ons in Barneveld is plaats voor nieuwe collega's!

Wij zijn dringend op zoek naar
leerkrachten

Voor meer informatie over de vacatures, scan de QR-code of kijk op onze site www.fraanjeschool.nl.

Ervaar rust tussen de Scheldes. **Nieuw in Zeeland: B&B De Bakkeet**. Kijk voor beschikbaarheid op www.zeeuwsoefje.nl

Nog een paar dagen weg (Zeeland)?
Kijk op bedandbreakfast.nl "De Westvest" of bel 06-15195097.

Te huur/B&B, 2-pers. appartementje **Arnhemuiden**. bbschuttersofje@gmail.com

Kraamzorg in een vertrouwde sfeer
Tevredenheid door kwaliteit, met behoud van identiteit.

Meer informatie: 0187-48 91 73
Aanmelden: www.shgzorg.nl

TIMOTHEÛS
reformatorische basisschool

Met ingang van D.V. 1 januari 2025 zoeken we voor 3-5 dagen een bevoegen
directeur (m/v)

- Heb jij een warm hart voor onze 100 kinderen en 15 collega's?
- Voel jij je van harte verbonden aan het reformatorisch onderwijs?
- Weet je vanuit betrokkenheid en met enthousiasme ons als collega's mee te nemen in de doorontwikkeling van onze unieke streekschool?
- En vind jij het leuk om zowel beleidsmatig als operationeel bezig te zijn?

Dan is deze vacature op de TimotheÛsschool in Lelystad iets voor jou!

Spreek deze vacature jou aan?
Op www.timotheus-lelystad.nl vind je meer informatie over onze school. Ook kun je hier de uitgebreide profielschets vinden. We komen graag met jou in contact!

Voor meer informatie kun je contact opnemen met drs. D.D. (Dick) Both (06 36 33 67 89). Hij begeleidt het proces van werving en selectie. De sollicitatiebrief met cv kan tot **uiterlijk 3 oktober 2024** gemaild worden naar dick@bothendebruijn.nl.

NAJAARSVERGADERING
D.V. 18 oktober 2024

Spreker: ds. M. Krijgsman
Predikant GGin De Beek-Uddel

Thema: **'Hoe lees ik met profijt Gods Woord'**
Welke plaats heeft Gods Woord in ons leven? En welke plaats behoort het in school te hebben?

Locatie: zaal van de GGin te Barneveld
Aanvang: 19.30 uur
Iedereen hartelijk welkom

De "R" in de maand: bouw de weerstand op met **multivitaminen** van **NeoLife!**
 Sept.- aanb. | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

Als achterom kijken pijn doet en vooruit kijken zorgen geeft...
 Christelijke hulpverlening bij:

- Somberheid
- Verdriet
- Vragen en twijfels
- Opvoeding
- Zorgen in de relatie

Je hoeft het niet alleen te doen!

www.coachpraktijk-EigenWijs.nl
 06-15604697
 Westmaas ~ Elspeet

3AP
 Écht groeien door goed inzicht.

3AP is jouw partner in groei en inzicht
 Administratieve dienstverlening

*3AP biedt ook ondersteuning aan kerken.

De Schutse
 Zorg wat er écht toe doet

Wordt u de nieuwe chauffeur bij De Schutse?

Wij zoeken enthousiaste vrijwilligers die cliënten en bewoners ophalen en thuisbrengen. Benieuwd of dit iets voor u is? Als chauffeur krijgt u veel waardering en liefde terug, en een vrijwilligersvergoeding naar rato.

U brengt thuiswonende cliënten naar ons dagactiviteitencentrum en bewoners naar hun werkplek. Dagen en tijden zijn flexibel en kunnen zowel 's ochtends als 's middags zijn, met korte of langere ritten van ongeveer max. 2 uur.

Voor meer informatie kunt u bellen met Erik via 06-15565271 of mailen naar vervoer@deschutse.nu

De Schutse biedt meer mogelijkheden voor vrijwilligers én medewerkers. Wilt u bijdragen aan een fijne dag voor onze cliënten of bewoners? Wij zoeken vrijwilligers en medewerkers voor verschillende functies. Kijk op onze website www.werkenbijdeschutse.nl

Op jezelf wonen nog net een stap te ver?
 Jongerenhuis "Wallenburg" in Ederveen heeft wegens doorstroming weer enkele studio's beschikbaar, zie www.jongerenhuisederveen.nl

HEEREN VAN OPHEUSDEN

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonden of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL
 BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

koc
 met hart voor het kind

We houden van het kind als kind

Hoe houd ik het gezellig tijdens de maaltijd?

Hoe ga ik om met onderlinge ruzies bij mijn kinderen?
 Waarom reageert mijn kind zo boos? Wacht niet tot kleine problemen grote problemen worden. KOC helpt u bij deze en andere opvoedingsvragen.

koc.nu
 Galilleilaan 23, Ede
 T (0318) 517 310
info@koc.nu

Scan hier de QR-code

HARKES
Begrafenissen

harkesbegrafenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Heijkop
Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op wiltraamdecoratie.nl

Bureau Mark.

Luisteren,
met oog voor elkaar.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

KOOR- EN SAMENZANGAVOND
in de nieuwe kerk Ger. Gem. Yerseke

D.V. ZATERDAG 5 OKTOBER-19 UUR

Chr. Urker Visserskoor Crescendo

o.l.v. Louwe Kramer

Gemengd Koor Yerseke (15 jaar)

o.l.v. Henriëtte de Bat

Toegang vrij! - Organist: Pieter Heykoop

Leiding: Ds. C. van Krimpen - Coll. Nieuwbouw kerk

De specialist in het milieubewust
isoleren van uw woning

**PROFIJT
ISOLATIE**

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Energijstraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

Kom op D.V. 5 oktober naar kringloop
Waardevol in Barneveld. Daar wordt
een Waardevol fair georganiseerd i.v.m.

Nationale kringloopdag. Er zijn veel
kramen aanwezig van o.a. Gentlefashion,
Forever, Twinvision, de Klompentopper,
bloemen enz. enz. Ook is er veel aan
etenswaren zoals kaas, worst, (krenten)

brood, snoep, advocaat, vis ed. We
hebben natuurlijk ook aan de inwendige
mens gedacht en daarvoor hebben we
een groot horecaplein. Voor de kinderen
is er een gratis ritje met de huifkar, een
springkussen, suikerspin.

En voor stoere mensen die een
helikoptervlucht willen winnen is
er spijkerbroek hangen! **De gehele
opbrengst is bestemd voor de ZGG.**

Kom gezellig naar de Marconistraat 29
in Barneveld van 9.30 uur - 16.00 uur.

**16
okt**

**Welkom op het
symposium**
Een hart voor leerlingen

Welkom op het JufMeester-symposium! **Otto
Zwolsman** trapt af met een inspirerende keynote.
Daarna volgen er **twee workshoprondes** waarin je
kennis opdoet en ervaringen deelt. We starten D.V. om
13:00 bij **Van der Valk in Harderwijk.**

jufmeester.nl

Meer informatie
of aanmelden?
Scan de QR -code

**D.V. 28 september 2024
MANNEN(P.SALM)ZANGAVOND
ten bate van kerkbouw in Gambia**

Pniëlkerk, Ghandistraat 2 in Veenendaal
Aanvang 19.30 uur
Orgel: Lucas de Heer
Trompet: Gijsbert Kortleven en
Herwin Doornenbal
Evangelist Arnest Jassey uit Gambia zal
de psalmen kort inleiden.
Vertaling: Andrea Jassey - de Kievid.
Toegang vrij, collecte.

De toekomstige voorganger van
deze gemeente studeert momenteel
aan de Reformatorische Nigeriaanse
Theologische School. Deze studie wordt
bekostigd door de Gereformeerde
Gemeenten.

**DORDRECHT - GROTE KERK
Lange Geldersekaade 2
Zaterdag 5 oktober 2024**

Traditionele Massale Psalmzangavond
met diverse bovenstemgroepen
Aanvang 19.00 uur
Kerk open vanaf 18.15 uur
Organist: Martin Weststrate
Algehele leiding: Ds. C. Sonneveld
Collecte voor St. Bethlehem

Fijne vak. woning t.h. in bosrijke omgeving
van **Garderen**, 2-10 pers. Ook geschikt
voor 2 echtparen. Voor inl. 06-22323750

Middelburg-Veere, beleef rust en ruimte
in en om ons appartement voor
2 personen, www.kleinsintjan.nl

<p>Word ook de baas over jouw stress & onrust Mét garantie op resultaat!</p> <p>Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek, somberheid enzovoorts? & Ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten?</p>	<p>..laten we de oorzaak aanpakken in plaats van de symptomen!</p> <p><i>Albert van den Bree</i> www.ab-coaching.net 0625081102</p>
--	--

De Vluchtheuvel
Christelijke psychosociale hulpverlening

Gastopvang
een time-out voor kind,
jongere of (jong) volwassene

[www.stichtingdevluchtheuvel.nl/
gastopvang](http://www.stichtingdevluchtheuvel.nl/gastopvang) voor informatie, een
hulpvraag of aanmelding als gastgezin!

**(Ambts)
kostuums**
een gevarieerde en
stijlvolle collectie
voor elke gelegenheid

den Engelsman & van Driel

Voorstraat 15 - Sint-Annaland - Tel. (0166) 65 24 90
www.denengelsmanenvandriel.nl

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul,
ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

**Bijdragen van medewerkers, boeken
ter recensie en vragen voor de rubriek
'Vraag en antwoord' naar:**

ds. B. Labee
Kerkeplein 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

**Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk),
berichten en meditaties:**

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten:
uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum
van verschijning van De Saambinder in de
daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

**Advertenties en familieberichten
aan Verloop drukkerij:**

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór
de week van verschijning aangeleverd te
zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-
morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:

Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)

De Saambinder: www.desaambinder.nl

Adviesplein gemeente en gezin:

www.gemeenteengezin.nl

Studenten: www.studentengergem.nl

Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten
en advertenties zonder overleg aan te passen,
in te korten of zonder opgave van reden niet
te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele
aansprakelijkheid betreffende de inhoud
van de advertenties en de (recensies van de)
aangekondigde boeken.

17

Een dominee in de gevangenis

Een bijzondere zondagmiddag

‘Gemeente van Benthuisen,’ zegt ds. Ledeboer, ‘de tekst voor deze eerste middag dat ik voor u voorga vindt u in Psalm 121 vers 2: “Mijn hulp is van de HEERE, Die hemel en aarde gemaakt heeft.” Dit gebed leeft ook in mijn hart nu ik mij met mijn ja-woord aan uw gemeente heb mogen verbinden. Verwacht toch niet te veel van mij. Ik ben zo dwaas in mijzelf. Maar ik weet heel zeker dat dit Gods wil en weg is. Ik had nooit gedacht dat ik in Benthuisen dominee zou worden. Maar de Heere heeft mij hier gebracht. Daarom zie ik omhoog tot Hem, Die mij tot u gezonden heeft.’ Eerlijk vertelt hij hoe donker het was in zijn hart op de dag voordat hij de beroepingsbrief van Benthuisen kreeg, maar dat de Heere hem toen had beloofd: ‘Ik zal raad geven, Mijn oog zal op u zijn.’

Vol indrukken gaan de mensen aan het eind van de dienst naar huis.

Thuis praten de ouders van Wouter samen met grootmoeder die bij hen woont nog wat na. Ja, het is een wonderlijke zondag geweest.

‘Wat een eenvoudige man is dat!’ zegt grootmoe peinzend, ‘en dat van zulke rijke ouders. Je proeft uit zijn woorden dat hij eenvoudig van hart is. Een voorrecht dat de Heere ons zó’n knecht heeft gegeven.’

Vader en moeder knikken instemmend.

Grootmoe neem Jacobus op schoot en zegt zacht: ‘Je bent nog jong, kind, maar vraag maar veel aan de Heere of je net zo gelukkig mag worden als de nieuwe dominee. En jij ook, Wouter. Kom ook eens bij grootmoe. Ik hou zoveel van jullie. Geloof me, kinderen, je bent nooit te jong om bekeerd te worden, hoor. Ik zou jullie niets beters kunnen toewensen dan dat, want dan ben je pas écht gelukkig!’

Verlegen kijken de jongens grootmoeder aan.

Wat houden ze veel van haar. Grootmoeder is zo lief, en... zij heeft een nieuw hart. ♦

Achter de rug

Je kunt tegen dingen opzien.
Je moet geopereerd worden.
Je hebt een lastig gesprek.
Wat is het dan fijn als het achter de rug is.

Je kunt dan de zaken loslaten. Het is gebeurd. Je hoeft er niet meer aan te denken. Opvallend is dat deze drie woorden ‘achter de rug’ ook Bijbelse woorden zijn. Dat geldt overigens voor heel wat uitdrukkingen in ons taalgebruik. Ze zijn rechtstreeks ontleend aan de Bijbel.

De Bijbel spreekt op twee verschillende manieren over ‘achter de rug’. Negatief en positief. De Bijbel houdt ons voor dat we GóD ‘achter onze rug’ kunnen werpen (1 Kon. 14:9; Ez. 23:35). In het Koningenboek is het de klemmende boodschap die de vrouw van Jeróbeam aan haar eigen man in opdracht van de profeet Ahia moet brengen. Je hebt God achter jouw rug geworpen: Hem smadelijk veracht, Hem trouweloos verlaten, Zijn woorden genegeerd. Is dat de plek die de Heere heeft in jouw leven?

Van een andere koning lezen we iets heel anders. Koning Hizkia is ziek geweest. De Heere heeft genezing gegeven. Hizkia had God niet achter zijn rug geworpen, maar de Heere had zijn zonden achter Zijn rug geworpen (Jes. 38:17). De Heere had zijn zonden vergeven. God zag ze niet meer onder ogen. Ze waren achter Zijn rug. Dat is het wonder waarover hij in zijn lofzang zingt.

Tot eenieder die met zijn rug naar Hem staat gekeerd, klinkt het Woord: ‘Wend je naar Mij toe en word behouden’ (Jes. 45:22). Keer je om, bekeer je! Ja, dan kom je Hem onder ogen tegen Wie je gezondigd hebt. Om dan ook deze genade op Zijn tijd te kennen: al jouw zonden heb ik achter Mijn rug geworpen. ♦

Leestip: 1 Koningen 14:7-10 en Jesaja 38:16-20

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Vraag en antwoord

door
ds. Labee

Bijvrouwen en hun zonen

Wat is de reden dat Ismaël met Hagar werd weggezonden en daarentegen de zonen van de bijvrouwen van Jakob delen in de aartsvaderlijke zegen?

Gods raad

Er is best wat over te zeggen, maar de kern is samen te vatten in enkele woorden: dat is naar Gods raad! Sara had haar man geraden aangaande de 'bijvrouw' Hagar en haar kind: 'Drijf deze dienstmaagd en haar zoon uit; want de zoon dezer dienstmaagd zal met mijn zoon, met Izak, niet erven' (Gen. 21:10b). Echter dit woord was zeer kwaad in de ogen van de aartsvader Abraham. In die nacht klinkt het tot de vader aller gelovigen: 'Laat het niet kwaad zijn in uw ogen, over den jongen en over uw dienstmaagd; al wat Sara tot u zal zeggen, hoor naar haar stem, want in Izak zal uw zaad genoemd worden' (Gen. 21:12b). Het wordt weleens vergeeten dat de Heere belooft dat ook Ismaël tot een groot volk zou worden. En die beloftezegen klinkt later nog een keer tot Hagar als ze dwaalt in de woestijn Berséba en vreest dat haar kind zal sterfen van dorst: Sta op, hef den jongen op en houd hem vast met uw hand; want Ik zal hem tot een groot volk stellen' (Gen. 21:18).

Vele jaren later staan we bij het sterfbed van vader Jakob. In Genesis 49 lezen we dat de zonen van Lea en Rachel woorden krijgen toegevoegd. Maar ook de zonen van de bijvrouwen Bilha en Zilpa ontbreken niet. En zo anders dan bij Abraham en Sara delen deze zonen in de erfenis. Het is u wellicht weleens opgevallen dat eerst de zonen van Lea een woord ontvangen, dan de zonen van de bijvrouwen en als laatste de zonen van Rachel!

Opmerkelijk is het als Dan, de eerste zoon van de dienstmaagd van Rachel, neerknielt bij vader Jakob. Deze zoon, voortgekomen uit de bijvrouw Bilha, krijgt te horen: 'Dan zal zijn volk richten, als een der stammen Israëls. Dan zal een slang zijn aan den weg, een adderslang nevens het pad, bijtende des paards verzenen, dat zijn rijder

achterovervalle'. Woorden om te overdenken! 'Als een van de stammen van Israël' zal hij richten. Ook uit deze stam komt een richter voort en niet de minste: Simson was een Daniet! Een ander feit is dat zoon Dan maar één zoon heeft, Husim (Gen. 46:23). Alle andere kinderen van Jakob hebben meer zoons van de Heere gekregen en soms al kleinzoons. Maar als ze eeuwen later staan voor de grenzen van het beloofde land, blijkt (Num. 26) dat de stam van Juda én de stam van Dan het talrijkst zijn.

Gouden draad

Uit alles blijkt dat God Zijn raad volvoert naar Zijn vrijmachtig welbehagen. Als we het zo overdenken, is ook wel helder dat de tijd van Abraham anders was dan de tijd van Jakob. De oudste zoon van Abraham, Ismaël, leek door de gewezen slavin Hagar dicht bij de eerstgeboortezegen te komen. Als Sara haar man aanraadt Hagar en Ismaël uit te drijven, schrijft de kanttekening (10 bij Gen. 21): 'Hieruit is af te leiden, dat Ismaël zonder twijfel door ingeving zijner moeder mede gewag gemaakt heeft van het recht der eerstgeboorte en beërving der goederen'.

Als Jakob op het sterfbed ligt, mag hij de gouden draad ontdekken in zijn geslacht. Opnieuw naar Gods raad wijst de oude patriarch op de gouden draad: 'Juda, gij zijt het, u zullen uw broeders loven; uw hand zal zijn op den nek uwer vijanden; voor u zullen zich uws vaders zonen nederbuigen' (Gen. 49:8).

Lezer(es), kent u - als onwaardige erfgenaam - door genade Hem, Die voortkwam in de lijn van Abraham, Izak, Jakob en Juda? Want de Zoon des mensen, Jezus Christus, is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.